

1.

ЦРКВА И. П. Х. ГРЧКЕ
СВЕТА АРХИЕПИСКОПИЈА АТИНСКА
СВЕШТЕНИ СИНОД
УЛ. КОНСТИНОПОЉСКА 22
П.Б. 11854 АТИНА
ТЕЛ. 210-3451692
Протокол бр. 127

У Атини, 13.02.2013

АРХИЕПИСКОПУ ЊЕГОВЕ ПАРАТАКСЕ г.г. НИКОЛАЈУ

Преосвећени, здравствујте.

„Ништа Богу није толико важно као то да смо међусобно уједињени и повезани” (Свети Златоусти).

Надахнути истинским духом побожности и усрдно жудећи за јединством сваке душе са Црквом Христовом, чији је кормилар, божанском благодаћу и милошћу Божијом, наш Свештени синод, похитали смо да предузмемо дужне активности и дејства, након следећих недавних догађаја:

- 1) Епископ г. Евстатије Турлис, са заповешћу свог архиепископа г. Николаја, посетио је, у св. манастиру „Преподобних светогорских отаца” у Иноји Виотиској, 19.10.2012, председника нашег Свештеног синода, преосв. еп. Тиве и Ливадије г.г. Хризостома, и изразио жељу за исправљањем постојећег црквеног раскола.
- 2) Након тога сазван је наш стални синод и одлучено је да се од нашег Свештеног синода писмено затражи наш позитиван одговор ради сусрета.
- 3) Након разматрања овог питања у нашем Свештеном синоду, примили смо и посланицу епископа г. Евстатија Турлиса, где је он захтевао наш писани позитивни одговор ради исправљања раскола.

Расудили смо да је потребно одговорити вашем преосвештенству и не презрети вас, поштујући озбиљност тог значајног питања, будући да је „**јединство вере догма над догмама**”.

У складу с горе наведеним, ваш постављени захтев „**за исправком постојећег црквеног раскола**” ставили смо на увид целом чланству нашег Свештеног синода 2.1.2013. После довољно дугог расправљања, те ради доношења правилне и поуздане одлуке о једном толико значајном питању, процењено је као неопходно да се сазове црквено-народни сабор, што је и

учињено у канцеларијама нашег Свештеног синода 1.2.2013. Оценивши и уваживши ставове и одлуке чланова тог свештеног сабора, наш Свештени синод је једногласно одлучио да вам пошаље ово писмо.

Преосвећени,

Узроци насталог раскола су познати обема странама. Догађаји који су се одиграли од тада па све доскора, на нашу штету а од стране ваших епископа, свештеника, монаха и лаика, такође су познати. Њиховом помињању, па и оних најварварскијих међу њима, нема места у овом писму, усуђујемо се да кажемо, пошто би то учинило болнијим вишегодишњу тугу и бол која обузима наша срца.

Ми, као епископи постављени Божијом благогађу и милошћу, пастири и учитељи, дужни смо да пазимо на себе и на читаву паству, због чега нас је Дух Свети и поставио. Стога сада исповедамо и изјављујемо:

Остајемо чврсти и непоколебљиви, не мењајући своје мишљење ни у чему и ни на који начин, при ономе што је одлучено и обзнањено у **ПАСТИРСКИМ ПОСЛАНИЦАМА под бр. 1) 2566/23-1-1992 и 2) 2660/ 26-2-1993**, које смо до данас у више наврата слали пастви Цркве и потврдили их својим потписима.

Преосвећени. Имајући у виду ону Златоустову „**ништа не саблажњава све толико као расцеп**”, као и ону „**Дух мира неће починути над вама када сте раздељени, него када сте уједињени**”, молимо вас да, покоравајући се отачким учењима и предањима, благоизволите поради на томе да се отклони проклети раскол. Покажите и ви дужну љубав и свету жудњу за јединством, у јединственом канону вере и на темељу православног учења о поштовању и целивању спорних светих икона.

Захтевамо од вас, дакле, да клевете против тих светих икона у потпуности отпадне, буду уклоњене и нестану, и да се, колико је то до вас, на мали број сведу клеветници који не одају правилно поштовање и поклоњење овим светим иконама, како би клеветници остали усамљени и како би се или, постидевши се, вратили истини заједно с нама или, устрајавши у јереси, били одсечени као неизлечиви. Треба подсетити да, онда када неки искривљују православље и заблудама својих злих умовања кваре оно што је исправно и истинито, они на сопствене главе навлаче неугасиви огањ.

Тражимо од вашег преосвештенства да се, обучени у одећу љубави и плашт смерности, вратите на исповедање које је нам је било заједничко до 1995. године. Тако ће се исправити постојећи црквени раскол. Тако ће снагом Светога Духа бити побеђена ђавоља завист и сакупиће се расуто. Тако ће умукнути смех јеретика, отупеће жаока злобе ђавоље и Црква Христова ће се овенчати слогом и миром. Тада ћемо сви ми, у радости и ликовању, рећи заједно са Светим оцем нашим Кирилом, архиепископом александријским: „Нека се веселе небеса и

нека ликује земља. Јер је срушен зид препреке и престало је жалошћење, и свака врста раздора је усахла, јер Спаситељ свију, Христос наш, цркве награђује миром. Неће, наиме, говорити неистину Господ када каже: Жив сам, и прославићу оне који прослављају мене”. АМИН.

Устрајавајући верно у православном исповедању вере, остајемо ваши, уз жарку молитву за јединством у предањској вери.

По заповести Свештеног синода
митрополит Ларисе и Тирнава Филотеј
секретар

2.

ЦРКВА И.П.Х. ГРЧКЕ

СВЕШТЕНИ СИНОД

УЛ. БОЦАРИ 8, ПЕРИСТЕРИ

АТИНА – П.Б. 12131

ТЕЛ. 210-5756472 И 210-9762549

ФАКС: 2109762545

Делов. бр. 3336

У Атине, 27. фебруара 2013. године

Епископском синоду под митрополитом г. Хризостомом (Цанисом).

Часни и љубљени оци,

Примили смо писмо под бројем протокола 127 и са датумом 13. фебруар 2013, потписано од стране вашег секретара, и након одлуке сталног Свештеног синода током његовог заседања од 19. фебруара 2013. године, братољубиво вам одговарамо.

На првом месту, желимо да вам буде познато да је исправљање раскола насталог 1995. предмет молитве и усрдна жеља свих архијереја нашег Свештеног синода, али и жеља верне и побожне пуноће Свете Цркве Христове.

Стога, сматрамо за позитивну чињеницу ваше горепоменуто писмо, које је уистину било добар плод приватне посете, учињене пре неколико месеци, преосв. митрополита Патре г. Евстатија вашем председавајућем, митрополиту г. Хризостому. Он је, себи на част а на добро Цркве, први поставио питање неопходности исправљања раскола и, на тај начин, дао преосв. еп. Патре прилику да и он изнесе своје предлоге за то дело, које је заиста неопходно и које налаже заповест заједничког Спаситеља нашег, Исуса Христа.

Благодарност упућујемо свевидећем Господу и Богу нашем и изражавамо радост јер је, како се надамо, ваше писмо означило почетак овог дела, будући да је постало јасно да ваш Синод, али и његов верни народ, жуди за његовим остварењем.

Прочитавши и пажљиво проценивши текст поменутог писма, учили смо и уважили као достојан поштовања ваш предлог којим од нас тражите да се, „обукавши се у одећу љубави и огрнувши се плаштом смерности”, вратимо „нашем исповедању, заједничком до 1995. године”, уверавајући нас истовремено да ће се „тако исправити постојећи црквени раскол”.

Љубљени оци,

Наравно да се слажемо како је, за правилно грађење жељеног јединства у Христу и истини, неопходна претпоставка сагласност обе стране око исповедања вере, заједничког пре раскола насталог 1995. године.

Међутим, из те претпоставке нужно се рађа потреба да се јасно разлучи које је то исповедање било, ко га је сачувао, као и евентуално ко су они који га се нису држали након насталог раскола, утврђујући новаторским одлукама друго исповедање. Тако ће се на чињеницама открити ко су они који су дужни да се врате првобитном исповедању, како би се постигло жељено јединство у заједничкој вери.

У складу са свим реченим, наш Свештени синод изјављује да, као што је више пута исповедио и на све стране објавио, што се тиче православног учења непоколебљиво остаје при свему ономе што су као догму поставили седам Светих Васељенских и остали Свеправославни Сабори Једне, Свете, Саборне и Апостолске Цркве Христове, увек „у складу са богонадахнутим учењима светитеља и побожним ставом Цркве”.

У погледу догме о поклањању светим иконама, ми остајемо, као истински епископи Православне Цркве, при свему што је Свети VII Васељенски сабор једном одредио и поставио као догму, као и при свему што су богонадахнуто богословствовали свети и богоносни Оци који су се бавили свештеним иконама, што је у пракси православне иконографије кроз историју чувано и изражавано увек, свугде и од свих православних, а што до нас долази и чега се придржавају сви чланови, клирици и лаици наше Цркве.

Ништа од горе наведеног не укидамо, нити шта томе додајемо, али исто тако ништа и не мењамо по сопственом нахођењу, јер смо у Цркви научени да Свештено Предање не прихвата ни исправке ни новотарије, па стога и ми устрајавамо чврсто и у простоти срца при њему, како на пољу теорије, тако и праксе, имајући у виду то да „онај ко прихвата новотарију објављену православну веру разобличава као непотпуну. „Али она је већ као потпуна запечаћена, и не допушта ни умањење, ни увећање, нити измену; а ако би неко дрзак покушао да то учини или саветује или помисли, такав се већ одрекао вере у Христа, већ се својевољно подвргао вечној анатеми јер је похулио на Духа Светога, као да Он, тобоже, није савршено говорио у Писму и на Васељенским саборима” (Окружна посланица Једне, Свете, Саборне и Апостолске Цркве. Посланица свим православним из године 1848).

Ту, дакле, „веру једном предату светима”, љубљени оци, имала је одвајкада Црква Христова, њу смо заједнички имали пре раскола, њу имамо и ми данас, благодаћу Спаситеља Христа, и стављамо је као основ за сваки покушај изградње јединства с вама.

Напомињемо, међутим, да се у вашем писму никако не помиње горе наведено, а што је по нашем мишљењу, као и у складу са Црквом, „*conditio sine qua non*” (неопходан услов). Напротив, представљају се као други новаторски „ороси вере” „I и II Пастирска окружна посланица”, како их ви називате. Дужни смо, стога, да вам кажемо да никада у Цркви окружне посланице помесних епископских синода нису објављиване с циљем да замене или потисну богонадахнуте Одредбе (оросе) Васељенских Сабора, као ни исто тако богонадахнуто учење светих Отаца, него да би пастирски регулисале постојеће проблеме пастве. Управо се због тога и зову „пастирским посланицама”, а не „Догматским оросима” или „Правилима вере”. Следствено томе, према нашем мишљењу не може да се замисли као основа и орос вере никаква пастирска посланица, него се, као што је већ поменуто, таквом основом сматра искључиво и једино вера коју су нам изложили Васељенски Сабори и богоносни свети Оци, а која произлази из богонадахнутости, те одатле има несумњив и ваљан ауторитет.

То, љубљени оци, важи и за питање поклањања светим иконама. Због тога је очито и то да, уколико Орос вере који је у вези са њима изложио Свети VII Васељенски Сабор и ви не сматрате потпуним и савршеним, и таквим да чини, заједно са богоносним учењима светих Отаца и светом иконографском традицијом вековима чуваном у Православној Цркви, опшеприхваћеном основе вере обеју страна, без тражења да им се нешто одузме, измени или дода путем посланица и других сличних текстова, онда се испоставља да је сваки покушај постизања јединства унапред узалудан.

Осим тога, иако нам у своме писму предлагете исповедање које нам је пре раскола из 1995. године било заједничко, ви истовремено, противречећи самима себи, нудите као ненарушиво и већ обавезујуће за вас као „орос вере” посланицу коју називате „II пастирском”, упркос томе што сигурно знате да је њен понуђени концепт након бројних реакција готово годину дана пре раскола био синодски повучен, и то на предлог тадашњег митрополита атичког Матеја, на заседању тада још јединствене јерархије Свештеног синода, 13. јула 1994. године (в. одломак из записника под бр. 2772/13-7-1994).

Ова чињеница, љубљени оци, показује да ваш Синод, после насталог раскола није остао при исповедању које нам је било заједничко раније, пошто представљате као важећу и чак по вашем мишљењу обавезујућу такозвану II посланицу, која реално није важила пре раскола.

Осим тога, Синод сачињен од ваших претходника, петорице митрополита, не задовољивши се оросом вере VII Васељенског сабора, као ни анатемама које он налаже против иконобораца, приступио је објављивању онога што ви називате „III посланицом” под бр. 35/19-2-1997, путем које су, као да је реч о одлуци неког другог, новијег „Васељенског сабора”, бачене различите „анатеме” како на неке богословске ставове тако и на конкретне особе, чланове

наше Цркве; и те „анатеме” су јавно прочитане у свештеним храмовима, и то са заповешћу да се сачувају и да се пренесу „наредним нараштајима”.

Међутим, иако су ове „анатеме” бачене ради подршке неких свештених икона, у стварности оне анатемишу богословска учења многих светих Отаца, као и одлуке Светог VII Васељенског Сабора и других, каснијих Сабора, а такође и свеправославно присутне елементе најстарије иконографске традиције, који су вековима видно излагани, и то чак по најчувенијим споменицима центара Православља широм света, које се нико од наших отаца у православној васељени никада није усудио да анатемише.

Стога, не можемо ништа друго да учинимо, љубљени, осим да вам кажемо да оно на што сте се ви усудили, све док остаје на снази на вашем црквеном простору, представља највећу и суштинску препреку јединству са вама, јер учи као догму нешто што је другачије и туђе ономе што је Православна Црква одувек учила.

Уз то, читав дух текстова о којима је реч представља узрок ваше ревности не по разуму, која се примећује на страни оних који вас следе и који је одговоран за, међу вашом паством толико година присутну, тензију око употребе или неупотребљавања неких светих икона; та тензија је довела и до изазивања свађа, а кулминирала је пре неколико година иконоборским поступцима без преседана (премазивањем икона, њиховим уништавањем и удаљавањем и др.); ти поступци су постали општепознати и, на тај начин, по „плоду” откривају врсту „дрвета”, према Господњим речима.

Међутим, љубљени оци, морамо да вам кажемо, у братској љубави, да су се сви горепоменути жалосни догађаји могли избегнути, као што је могао да се избегне и сам раскол, да они који су тада сачињавали ваш Синод нису занемарили веома мудру одлуку и савет, пре раскола јединственог, Свештеног Синода, према којој „свете иконе не представљају само историјско сликање догађаја које описују, већ изражавају и православно богословље, па стога не смемо да се свађамо, него треба да прихватамо и поштујемо све што је многовековна традиција Цркве прихватила и поштовала” (одломак записника са заседања Свештеног Синода од 19. септембра 1991, под бр. 2546/24-10-1991).

Ми, љубљени оци, ову одлуку и савет сматрамо веома лаким и сврсисходним начином за исправљање раскола.

Ето, дакле, она свима показује заједничко место на којем можемо лако да се нађемо на истом, као што смо се налазили и пре раскола. Имајући, стога, у виду горепоменути савет отаца пре нас, порадимо, љубљени, на том циљу с молитвом и смерношћу, повинујући се заповести Господа нашег Исуса Христа. Јер шта може да нас подели ако сви, без радозналости и у простоти срца, прихватамо и поштујемо све што је дуговечна традиција Цркве прихватила и поштовала? Сигурно ништа и нико!

Дакле, љубљени, „ево га повољно време, ево га дан спасења”.

Очекујемо, стога, наредни корак вашег доброг расположења и одлуке.

„Нека свемогући Бог поново уздигне Цркву своју, коју је сопственом крвљу искупио, и нека устроји да буде воља Његова настане како на небу тако и на земљи. Јер Њему доликује слава, хвала и поклоњење у векове векова. Амин”
(Свети Марко Евгеник).

**По налогу Архиепископа
генерални секретар Свештеног синода,
архимандрит Пантелејмон Цалангас.**

3.

ЦРКВА
ИСТИНИТИХ ПРАВОСЛАВНИХ ХРИШЋАНА
ГРЧКЕ

СВ. АРХИЕПИСКОПИЈА И.П.Х. АТИНСКА
СВЕШТЕНИ СИНОД
УЛ. КОНСТАНТИНОПОЉСКА 22, РУФ
П.Б. 11854 АТИНА
ТЕЛ. 210-3451692/3452144
Протокол бр. 129

У Атини, 29.05.2013

ОДГОВОР
СИНОДУ ПАРАТАКСЕ
АРХИЕПИСКОПА НИКОЛАЈА

Примили смо ваше писмо под протоколним бројем 3336 од 27-2-2013, као одговор на наше писмо од 13-2-2013, и по дужности вам одговарамо:

Љубљени оци, пишете нам како покушај исправљања раскола сматрате неопходним и делом које налаже Спаситељ наш Исус Христос. Сматрате, према томе, да је дејство по Богу почетак тога, што је чинио састанак вашег епископа г. Евстатија, у св. манастиру „Преподобних светогорских отаца”, с нашим предстојатељем.

Наш предстојатељ г. Хризостом је нагласио да постоји велика догматска разлика у мишљењима о поклањању одређеним иконама и да је тешко да се дође до сагласности. Међутим, епископ Евстатије је ствари представио као једноставне, изјавивши да епископи вашег Синода прихватају и поклањају се свим конкретним симболичним иконама Свете Тројице, Васкрсења Господњег из гроба и осталим спорним иконама. То нам је улило добре наде за исправљање раскола, јер им се ви поклањате (како нам рече еп. Евстатије).

Проучивши, међутим, подробно ваше писмо, видели смо да пишете следеће: *„Наравно да се слажемо како је, за правилно грађење жељеног*

јединства у Христу и истини, неопходна претпоставка сагласност обе стране око исповедања вере, заједничког пре раскола насталог 1995. године. Међутим, из те претпоставке нужно се рађа потреба да се јасно разлучи које је то исповедање било, ко га је сачувао, као и евентуално ко су они који га се нису држали након насталог раскола” (стр. 2 вашег синодалног писма).

Љубљени оци, овде можемо да приметимо да нам не говорите ствари онако како оне стоје. Наиме:

1) Пре раскола свима је било заједничко и познато исповедање и поштовање светих икона, па нема потребе за разјашњењем.

2) Оно што нама приписујете – *„евентуално ко су они који га се нису држали након насталог раскола, утврђујући новаторским одлукама друго исповедање”* – то нити је тачно, нити је логички доследно. Раскол није настао зато што после њега није сачувано исповедање, него зато што сте пре раскола ви нарушили исповедање. Међутим, хајде да са историјске тачке гледишта испитамо зашто је настао раскол.

1. Стварни узрок раскола

Истина је, и то сви знају, да је раскол настао зато што су се нашли клирици који су се, много пре раскола, преластили и прихватили као истинита мишљења иконоборске и клеветничке ставове против св. икона и пренели их вернима, изазвавши саблазан. То је узрок, а формулисали су га секретари и богослови Свештеног Синода у Пастирској посланици од 23-1-1992. овако:

„Тако су се, дакле, пре неколико година појавили изван пуноће Истините Православне Цркве оповргавања, па чак и антиправославна мишљења у вези са иконописањем Свете Тројице, Васкрсења Господњег, Силаска у Ад, Аврамовог гостопримства, Рођења Господњег и Педесетнице – да је, наводно, током векова Црква претрпела заблуде и одступања, а нарочито да сликање безначалног Оца као Старца данима води у идолопоклонство” (I посланица).

Ова антиправославна мишљења ушла су у побожну хришћанску пуноћу кроз следеће студије:

1. Текст против симболичне иконе Свете Тројице, издат од стране парохије Св. Јована Богослова у Солуну 1976.

2. *„Забрањене представе”*. Студија Георг. Е. Гаврила, Сол. 1990, и друге.

Ти текстови пишу хуле на свете иконе. Слично тим хулним теоријама писали су и ширили своје текстове међу паством и наши клирици, попут јером. Касијана Брауна, као и јером. Амфилохија Табураса. Та веровања представљају оживљавање јеретичких ставова жидовствујућих Руса, које је 1554. године осудио Руски синод на челу с архиепископом Св. Макаријем. Њихово ширење и од стране наших клирика имало је за последицу да су их прихватили многи

чланови Цркве и да је у верни народ ушла смутња. Свештени синод је по дужности, на заседањима и путем Посланица, узео на себе да укаже на та страна и новаторска учења о светим иконама, разјасни их и осуди.

2. Две Пастирске посланице: I од 23-1-1992. и II од 26-2-1993.

Изненадило нас је расуђивање у вашем писму у вези са Посланицама. Пишете да се „*представљају као други новаторски „ороси вере” „I и II Пастирска окружна посланица”, како их ви називате*”. Љубљени оци, конкретно I посланицу, од 23-1-1992, представили сте у већој мери ви, јер су је саставили секретари и богослови Синода (наравно, по налогу Свештеног Синода). Који се то новаторски орос вере представља у тој Посланици, ако се она позива на сведочанства VII Васељенског сабора, светих Отаца, а пре свега Св. Јована Дамаскина, и уколико је коришћена као заједничко исповедање свих пре раскола? Не можемо да схватимо како ви сада њу сматрате новаторским „оросом вере”.

II посланица осуђује иконоборске и хулне теорије против св. икона. Најпре су је прочитали и потписали сви архијереји, али отпор секретарâ и појединих богослова утицао је на тројицу архијереја, који су повукли своје потписе. То је проузроковало цепање јединства Свештеног Синода и почетак раскола.

На заседањима, као ни вештачењима богословâ о Посланици, није достигнута сагласност. И тада су архијереји на Свештеном Синоду од 13-7-1994. са снисхођењем и по икономији решили да се, као крајња мера ради избегавања надолазећег и већ видљивог раскола, сачини још једна Посланица (а да, при томе, нису одбацили нити укинули II посланицу), која би разјаснила и осудила клевете против икона. С тим циљем одредили су дванаесточлану комисију богословâ и осталих клирика, којом су председавала тројица архијереја.

3. Рад комисије.

Комисија није следила налог и намеру Синода, а то је било да се испитају ставови II посланице како би се разјасниле и осудиле стварне хуле против светих икона, већ је отпочетка поставила тему као теологуменон. Наиме, она је као тему за расправу одредила то да ли је икона Свете сапрестоне Тројице православна икона Цркве и да ли треба да јој се приноси поклоњење, или имају право они који је одбацују. За „безначалног Оца”, говорили су, није доказано да се појавио у виђењима пророкâ. Тако, већ на првом заседању, чланови комисије су се нашли подељени на два дела.

Од припадникâ обе стране изношена су на седницама светописамска и отачка сведочанства, као и изводи из Синодика VII Васељенског сабора, како би се доказало следеће:

1) Један део њих је дао погрешно вештачење да се у виђењима пророка није симболично појавио Бог Отац и да се он не слика, него се слика само оваплоћени Бог-Логос.

2) Други део је дао правилно вештачење да се и Бог Отац појавио у виђењима пророка, и да се стога слика симболично, онако како се појавио.

Упркос бројим састанцима, који су потрајали дуже од шест месеци, остало је то неслагање, тако да нису дошли до договора и заједничког текста, већ до супротних вештачења. Тако су били принуђени да 19-3-1995 потпишу и поднесу два закључка. Један део (петочлани), који се налазио уз архиепископа Андреја, о Синодику православља потписао је следећи закључак:

„Оба одломка Синодика православља имају чисто христоцентрички карактер. Другим речима, садржај пророчких виђења не разматра се независно, него само унутар оваплоћења Бога Логоса, који је уистину постао човек. Оба одломка односе се на икону оваплоћеног Бога Логоса и „светитеља”... Конкретни текстови Синодика, такви кави јесу, не дају нам простора да говоримо о сликању прор. виђења независно од сликања оваплоћеног Бога Логоса“ (текст комисије, стр. 1-2).

Други део (такође петочлани), тумачећи исте одломке Синодика, потписао је следећи закључак:

„Како у анатемисању тако и у благосиљању, Оци говоре о свим пророчким виђењима, а не само о оним која имају везе са оваплоћењем Логоса – „... оно што је хор пророка видео и испричао”. Исто то произлази и из одлуке Отаца: „Ако нам повест (Светог Писма) нешто писмено показује, то треба и иконопис...” (Акти VII Васељенског сабора, издање Колибе Светог Претече – Светог скита Свете Ане, Света Гора, том III, страна 333/833). Дакле, онако како се писмено објављују догађаји (и виђења пророка) у Светом Писму, управо тако треба и да се осликавају. Према томе, све што су пророци видели и описали слика се, а они који одричу икону која произлази из светописамске повести (како описују пророчка виђења у целини) анатемишу се.”

Састављање и потписивање двају закључака супротног богословског садржаја одмах је открило да постоји велика разлика у мишљењима о иконама. Тако је мњења и клевете против икона тријумфално ослободио од свих оптужби један део, онај који је пристајао уз архиепископа Андреја. Дакле, богослови који су сачинили I посланицу од 23-1-1992, иако су изјављивали да су се „**пре неколико година појавили изван пуноће Истините Православне Цркве оповргавања, па чак и антиправославна мишљења у вези са иконописањем Свете Тројице**”, сада су исти богослови изјавили да су антиправославни ставови православни! Према томе, као антиправославне и „**новаторске оросе вере**” сада сматрате не само II посланицу од 26-2-1993, него и ону Прву од 23-1-1992.

Након ове ваше промене, не говорите истину када пишете: „**Веру једном предату светима**”, љубљени оци, **имала је одвајкада Црква Христова, њу смо заједнички имали пре раскола, њу имамо и ми данас**”. Не. Данас у вези с иконама немате веру коју смо заједно имали.

4. Укинули сте заједничко исповедање о иконама.

Саблазан око светих икона нашла је своје решење у одлуци о доношењу Пастирске посланице од 23-1-1992, како се види и по уводу архиепископа Андреја на ванредном заседању од 27-11-1992, који је написао следеће: „**Циљ овог ванредног заседања јесте да вам нагласим велику опасност у којој се налазимо, оци и браћо, због познатог питања светих икона; благодаћу Божијом издали смо Пастирску синодалну посланицу 23.1.92, која је објављена и у Г.И.П. заједно са синодском одлуком да ко год се не буде слагао и не буде се саобразио с њом, биће изван Цркве. Клирици ће бити рашићавани, а лаици изопштавани. Ту одлуку морамо да чувамо до смрти. Нажалост, међутим, поједини клирици и монаси је не прихватају као исправну и захтевају исправке према свом помраченом уму. Оци и браћо, уколико не применимо нашу Синодску одлуку, оплакиваће нас и камење; испашћемо будале пред целим светом и распарчаћемо се на хиљаде делова попут протестаната!** „**Стојмо добро, стојмо са страхом**” (била је његова пророчанска беседа).

Ово исповедање објавила су тројица архијереја у „свесвештеничком саслужењу” из 1994. Такође, исти архијереји поновили су га у „**писму туге и бола**” о Божићу 1994.

Ово заједничко исповедање поништио је један део комисије, онај са стране богослова, саветника архиепископових, који нису прихватили могућност и каноничност јављања Бога Оца и Светог Духа у пророчким виђењима, како смо горе поменули. Стога су се они одрекли симболичне иконе Свете Тројице и, према томе, као правилно и истинито су прихватили све оно антиправославно што је написано у текстовима против ове иконе.

Љубљени оци, према закључку ваших богослова, као што смо рекли, ви сте као православна прихватили сва учења против икона која је осудила II посланица од 26-2-1993. Требало је да објасните зашто ти текстови нису били размотрени у мешовитој комисији, која је управо из тог разлога и била састављена. И како то да „**антиправославна мишљења**” (како сте их окарактерисали у I посланици од 23-1.-1992) сада сматрате православним?

Ми се не слажемо и не сматрамо ова учења православним, јер нису у складу са Светим Писмом, нити са заједничким мишљењем светих Отаца, нити са Саборима, нити су предање Цркве.

Поједине примедбе на ова мишљења

Неправославна мишљења:

А) 1) **„За православну свест искључено је свако представљање Бога изван оваплоћења”** (Богословље иконе од Леонида Успенског, стр. 474)

2) **„Конкретни текстови Синодика, онакви какви јесу, не дају нам простора да говоримо о осликавању пророчких виђења независно од осликавања оваплоћеног Бога Логоса”** (Закључак комисије богословâ о иконама од 19-3-1995).

Примедба:

Тиме се одбацује симболично јављање и осликавање Бога кроз виђења пророкаâ, што је одрицање које анатемом осуђује Синодик Православља.

Неправославна учења:

Б) 1) **„Потпуно је нелогично и недолучно да на иконама осликавамо Господа Саваота, односно Оца, покушавајући да осликамо његову божанску природу”** (Студија о. Касијана, стр. 4).

2) **„По дефиницији, иконе Оца и Светог Духа у материјалном виду, а без праузора неке истинске телесне природе, постају идоли, а њихово целивање идолопоклонство”** („Забрањене представе”, стр. 2-3).

Примедба:

VII Васељенски сабор је одредио да се Света Тројица не слика, пошто је по божанској природи изнад поимања и неописива. То је од свих прихваћено. Међутим, овај Сабор је анатемисао иконоборце јер нису прихватили икону Христову, пошто су, варајући се, тврдили да се на тој икони слика **и** божанска природа Христова.

Икона Свете Тројице није ни икона природе, ни икона ипостаси Божијих, већ је икона божанског снисхођења и настаје божанским дејством, којим се Бог симболично, у људском лику, јавио у виђењима пророкаâ.

Такође, VII Васељенски сабор је, путем саборске одлуке, анатемисао све оне који нису прихватили симболично сликају пророчких виђења, јер су, прелашћени, веровали да се слика природа Божија. Под ово анатемисање потпадају и сви они који данас не прихватају ту икону, тврдећи како се слика, наводно, природа Божија.

Неправославна мишљења:

В) 1) **„Виђења пророкаâ у Старом Завету... сва се односе на Христа, а не на Оца”** (о. Касијан, „Иконографско приказивање Бога Оца”, стр. 3).

2) *„Само је један Господ говорио и примио људски лик у Старом завету. То је Син човечији” („Забрањене представе”, стр. 23).*

Примедба:

Ми, православни, верујемо да се виђења пророка односе на Бога Логоса и да најављују очовечење Христово. Погрешно и јеретичко мишљење јесте, међутим, то да се оне односе само на Христа и то да је само Господ говорио и примио лик људски. Ово мишљење не може да докаже као православно ни Свето Писмо, ни општи став светих Отаца.

Свети Оци сведоче да је Стари Завет **„објављивао јасно Оца, а магловитије Сина...”** (Св. Григ. Богослов, ЕПЕ 4, 240, 26).

Ми, православни, исповедамо у Символу Вере следеће: **„Дух Свети... који је говорио кроз пророке”**.

И не открива само Син Оца, него и Отац Сина.

То нам каже велики богослов, Григорије Палама: **„... по Очинском гласу који је с небеса подучавао ми смо познали Сина; и сам Дух Свети и сама неизрецива светлост указали су нам на љубљеног, о којем се сведочи од Оца...”** (ЕПЕ 2, 2,3 стр. 458).

Неправославна мишљења:

Г) 1) **„Име „Старца данима” није име Оца, него управо Христа... самог Сина Божијег...”** (Л. Успенски, Богословље иконе, стр. 470-471).

2) **„Старац данима је Син Божији, а не Отац”** („Забрањене представе”, стр. 36)

3) **„Ни име Старац данима није име Оца, него Христа.”** (о. Касијан, „Иконографско приказивање Бога Оца”, стр. 7).

Примедба:

Каже св. Дионисије Ареопагит:

„... Богословље нам нека имена предаје јединствено, као што је благи Бог, и слично; а нека раздвојено, као што је Отац, Син, Дух, рођено, нерођено, происхођење; и није могуће ни сједињено раставити, ни раздвојено спојити...” (РГ 3, 661)

Св. Григорије Палама каже: **„То, дакле, и сам (велики Дионисије) разјашњава, пишући како „онај ко благост, биће, Господа, животворење и боготворење и све што је својствено читавом богочачалију не прима као опште и сједињено када је реч о Оцу и Сину и Светоме Духу, такав безаконо хули и усуђује се да цепа надуједињену јединицу”** (ЕПЕ 6, 288,24 / РГ 3, 636С).

То јест, клевећу они који мисле да је Старац данима Син, а не Отац. И да је у виђењима пророка виђен само Син.

Њих оповргава Василије Велики пишући: „**Нити има виђења, нити пророштва без Оца и Сина и Светога Духа**” (*Беседа V против Евномија*).

То исто кажу и свети Апостоли, када говоре о виђењу пророка Данила: „**За њега Данило каже да је „Син човечији који иде ка” Оцу, и који сав суд и поштовање од њега прима...**” (*Апостолске установе V XX 10, ВЕП, 2,92*).

Љубљени оци, то што сте као православне прихватили ове антиправославне текстове јесте основни узрок нашег неслагања. Грешите много, међутим, ако мислите да ова злославља потврђује орос VII Вас. Сабора, а камоли да је то традиција Цркве. Наиме:

1. Орос VII Васељенског Сабора не помиње симболичну икону Свете Тројице, али прихвата симболично иконописање. То се види у Синодику Православља, који у своје анатемисање укључује не само оне који нису прихватили икону Христову, него и оне који нису прихватили сликање пророчких виђења, тврдећи следеће: „**Онима који пророчка виђења, и мимо своје воље, признају, а слике које су они видели – о чуда! – и пре оваплоћења Логоса не примају, већ празнословје да су видиоци видели саму непојамну и невидљиву суштину... нека је анатема**”.

И на другим местима у актима VII Васељенског сабора види се помињање и признање симболичног иконописа.

2. Симболичне иконе постојале су и много пре VII Вас. сабора, као што је „**Старац данима**”, Бог Отац у старачком узрасту, а нарочито икона Гостољубља Аврамовог, још из IV и V века, у римским катакомбама. Икона гостопримства које је Аврам указао Светој Тројици, уз тројичне химне које се певају већ 1200 година по храмовима, уз многобројна помињања симболичног јављања троипостасног Бога, преживела је као икона снисхођења Божијег, као и Сапрестона икона са три божанска лица, и све оне представљају дугогодишње предање Цркве.

О том предању сведочи Свети Григорије Палама који, обраћајући се јеретику Акиндину, пише следеће: „**Због вишезначности речи Бог, Оци су некада учили, а некада одрицали да се види Бог. Пошто то Акиндин није схватио, он употребљава речи Светих једне против других**” (ЕПЕ 6,123).

Такође, Свети Јован Дамаскин каже: „... **И Аврам и Мојсије и Исаија и сви пророци видели су слике Божије, а не сâму Божију суштину**” (Св. Ј. Дамаскин, PG 94A 1308). И: „**А пошто је истина дошла, нису мислили да је добро живети према образима, ...али ни тако га нису оставили без поштовања, нити су га одбацили, него су поштовали образ, а оне који су покушавали да га не поштују сматрали су безбожним и достојним горке смрти у паклу**” (Св. Ј. Дамаскин, PG 94A 1412).

Светитељ, потврђујући предање, каже да су образе и симболе помоћу којих се Бог појавио људи поштовали, а да су све оне који их нису поштовали држали за безбожнике и за људе који заслужују смрт и пакао. А ви, оци, прихватајући увредљиве текстове против симболичких икона жидовствујућих и од Јевреја подстакнутих Руса, зар не долазите у сукоб с православним предањем и вером?

Ми, као Синод, не прихватамо оптужбу коју нам приписујете да се „... *примећује... унутар ваше пуноће тензија око употребе или неупотребљавања неких светих икона, која је... кулминирала пре неколико година иконоборским поступцима без преседана (премазивањем икона, њиховим уништавањем и удаљавањем и др... пре неколико година манифестовала у иконоборским поступцима без преседана (премазивање икона, њихово уништавање и удаљавање, и др.)*”.

Да, нашли су се неки који, погрешно тумачећи Посланицу, нису прихватили икону Гостољубља Аврамовог као икону Свете Тројице. Св. Синод је издао одлуку којом је осудио то понашање.

Ваше неумесне оптужбе против нас

Највећа оптужба против II посланице и нас, која се појављује и у вашем писму, јесте то да се осудом јеретичких текстова осуђују свети Оци! Због тога је наложено комисији богословâ да разјасне и осуде само јеретичке текстове. Међутим, пошто комисија ваших богослова није нашла ништа јеретичко у тим текстовима, петорица архијереја су их, након одвајања 1997. године, анатемисали као јеретичке.

Који текстови анатемишу свете Оце? Да не мислите, можда, на осуду става да се у богојављањима Ст. Завета пројавио само Бог Логос? (!) Тиме су ваши богослови тврдили да се осуђују свети Оци. Како би ваши богослови то доказали као тачно, навели су сведочанства из светих: Василија Великог, Јована Златоустог, Кирила Александријског, Атанасија Великог, Епифанија Кипарског, Григорија Ниског, и др. Али, какав ће доказ добити од ових Светитеља, када исти ти Светитељи сведоче о јављању Бога Оца у виђењу пророка Данила? Одакле ће се доказати да се „**једино Бог Логос објавио**”?

Према вашем учењу тј. да „изван оваплоћења нема никаквог сликања”, сви они који у виђењима пророка примају симболично јављање Бога Оца и Светог Духа јесу јеретици! У том случају, за јеретике ви сматрате свете Оце, који у виђењу пророка Данила исповедају Бога Оца, који се јавио као „Старац данима”, као и оне који у Гостољубљу Аврамовом исповедају јављање сва три божанска лица.

За виђење пророка Исаије, Василије Велики пише: „**Исаија пророк виде Господа Саваота како седи на високом и уздигнутом престолу... и тако даље. Што се тиче смисла и редоследа пророчких речи, онај ко се пророку указао и открио му пророштво јсте Отац над свима... Пророк, дакле, уводи лице Оца у којег су Јевреји веровали, јеванђелиста (Јован) уводи лице Сина, Павле уводи лице Духа, а сви заједно их називају једним Господом Саваотом**” (Василије Велики, Беседа V против Евномија, базелско издање, 1549).

Исто тумачење овога виђења дају и Атанасије Велики и Св. Јован Златоусти. Очигледна је разлика међу Светитељима у погледу виђења, али су мишљења свих исправна. Најједноставније речено, пошто се јављање божанских лица догодило помоћу природног божанског дејства, које је заједничко свим трима лицима, није догматска грешка приписати га било ком лицу. Ви, међутим, све ове Апостоле и Светитеље држите за јеретике због заблуде да се **једино** Бог Логос пројавио у виђењима пророка.

Дакле, оци, предање Цркве је исправно. Доктринарне новотарије екумениста су погрешне и њих треба и ви да осудите. Предање о симболичком јављању и сликању безначалног Оца је веома древно и у складу је са догматским учењем Цркве. То што је проглашавате за погрешну последица је тога што нисте испитали туђе текстове, него сте произвољно те иконе проценили као јеретичке, с том последицом да мислите да треба да буду избачене из храмова и уништаване. То је довело до побуне и цепања међу верујућим хришћанима.

Ваша велика грешка је, такође, и то што сте, из нерасудне ревности и фанатизма, прогласили јеретицима све који сликају и поклањају се симболичној икони Свете Тројице, будући да они, тобоже, сликају божанску природу, па им треба судити и осудити их као јеретике.

Још друго што вас чини одговорнима за раскол јесу рукополагања епископа. Та рукополагања била су неоправдана и противна светим канонима. Архиепископ, будући да није узео у обзир забрану служења коју су му наметнула петорица архијереја, требало је сам да сазове ванредно заседање. То, међутим, он није учинио, јер то нису желели богослови који су га навели на рукополагања. Ово, оци, пишемо како бисмо вас више заинтересовали да се, поставши свесни одговорности за раскол, постарате око његовог исправљања.

Уз то, настављамо да се молимо да добри Бог благоусмери напоре око исцељења раскола.

По налогу Свештеног синода
секретар, еп. Ларисе и Тирнава, Филотеј.

ЦРКВА И.П.Х. ГРЧКЕ

СВЕШТЕНИ СИНОД

УЛ. БОЦАРИ 8, ПЕРИСТЕРИ

АТИНА – П.Б. 12131

ТЕЛ. 210-5756472 И 210-9762549

ФАКС: 210-9762545

Протокол бр. 3352

У Атини, 11. септембра 2013. црк. кал.

Епископском синоду под управом преосвећеног Хризостома (Тцаниса).

Часни и љубљени оци.

Примили смо ваше писмо под протоколом бр. 129 од 29-5-2013, послато као одговор на наше писмо под бр. 3336/27-2-2013 и, након одлуке Свештеног синода јерархије, донете на његовом заседању одржаном 5. јуна ове године, одговарамо вам следеће.

На почетку, примећујемо да ви, у својој горепоменутом писму, губите време на потанке анализе и теоретисања о светим иконама, за којима нема потребе, пошто наш Свештени синод нити је прихватио или проповедао погледе и мишљења Л. Успенског и Г. Гаврила или неких других, нити је сопствена мишљења и учења увео или озаконио. Напротив, он је остао непоколебљив и чврст, као што је и требало, при одредбама установљеним од стране Светих и Васељенских Сабора и при богомудрим учењима богоносних Отаца и учитеља Цркве, што је чињеница коју посведочују и доказују, с једне стране, сва наша објављена синодална акта, како пре тако и после раскола, а с друге, комплетна пракса у нашој Цркви.

Такође, примећујемо да сте уложиоли узалудан труд како бисте оцрнили блаженопочившег архиепископа атинског господина Андреја због епископских рукополагања из јуна 1995. године, за која је одлуку донео и која је обавио његов Свештени Синод. Поводом тога, мора постати јасно свима да црквени поредак и светоканонско право указују на правилност дејстава Свештеног Синода око блаженопочившег архиепископа Андреја, како је коначно показано и од стране грчког правосуђа у његовим скорашњим поновљеним одлукама, будући да епископи који су фракцијашки заседали не само да се никада не позивају на „ванредно синодско заседање”, како ви сугеришете у вашем писму,

него се, напротив, оглашавају отпалима од свог епископског чина (Свети канони, 18. Четвртог Васељ. Сабора, 34. Петошестог).

Уз то, прочитавши пажљиво ваше писмо, уверили смо се да сте преиспитали основу коју сте ви сами, у претходном вашем писму, поставили као начело и темељ за превазилажење раскола, а то је заједничко исповедање по питању светих икона које је важило пре раскола, док у вашем последњем писму тврдите да смо ми, наводно, још пре раскола прекршили то исповедање.

Ради доказивања ове оптужбе ви се позивате на мишљење петорице учесника у богословским скуповима из периода 1994-1995. године, који су се издвојили у мишљењу и одделили се од осталих учесника тих богословских сабрања, а на крају, након раскола, пошли за петорицом архијереја.

Међутим, за мишљење те петорице учесника о начину иконописања пророчких виђења, које су представили као закључак богословских скупова, лако је уверити се да је произвољно и погрешно, и то из два разлога. Прво, зато што је то мишљење последица искривљавања смисла и сврхе одломка из записника VII Васељенског Сабора, на којем, наводно, почива оправдање њиховог става, а друго, што се ни на који начин не потврђује у најстаријој иконографској традицији Цркве.

Конкретно, како би се доказало мишљење да је сликање неизоставно свих пророчких виђења описаних у књигама Старог Завета обавезно, наводи се следећи одломак из аката VII Васељенског Сабора: „Ако нам повест нешто показује писмено, то чини и слика” (Акти Васељ. саборâ, том 3, стр. 333/833). И то да би се сматрало да се овај одломак односи на описивање пророчких виђења Старог Завета, произвољно се у загради додају, иза речи текста „повест”, и речи „Светог Писма”. Међутим, конкретни одломак из Аката VII Васељенског Сабора **односи се на иконе доласка у телу и чуда Христових**, која су садржана у „јеванђеоској повести” које нас „наводи на сећање на његов боравак међу људима” (Акти, наведено место), и нема никакве везе с казивањем пророчким виђењима. Сходно томе, он исто тако не пружа никакав доказ о обавези дословног сликања свих пророчких виђења описаних у Старом Завету.

Штавише, у иконопису Православне Цркве нигде се не помиње сликање у складу с дословним садржајем казивања бројних (преко двадесет), разноврсних и донекле парадоксалних пророчких виђења. Само малобројни, фрагментарни елементи из пророчких виђења (као што је Старац данима, анђео Великог савета, и др.) одговарају православној иконографској традицији, а не сва пророчка виђења. Према томе, горепоменуто мишљење о иконописању свих пророчких виђења не може да има никакву снагу и вредност, будући да је произвољно и нема потврду у иконописном предању Православне Цркве.

Стога, како произлази из горенаведеног, наш Свештени Синод нити је занемарио иконописно предање, нити је прекршио православно исповедање, него стамено устрајава и држи се, с верношћу и тачношћу, свих светих обичаја

Православне Цркве, које је у учењу и у пракси сама Православна Црква одвајкада проповедала и држала.

Нажалост, насупрот томе, Ви нам, званичним вашим текстовима које сте објављивали у разним приликама, пружате повод да вам братски, па ако хоћете и очински, укажемо како сте, након раскола, а да можда то ни не увиђате, изменили исповедање којег смо се раније држали као заједничког, и како сте, следствено томе, одступили од заједничког исповедања. Ради доказивања истинитости ове тврдње и као нашу братску сугестију, прилажемо два примера.

Прво. У вашој III синодској посланици под бр. 35/19-2-1997 укључено је и „анатемисање” „оних који сматрају и пропагирају... да... се приликом сликања Његовог светог богочовечанског лика плот Његова не одваја од божанства” (стр. 16).

Ова новојављена „анатема”, које свакако не постоји у одлукама Васељенских Саборâ, нити је од стране било кога формулисана или званично објављена пре раскола из 1995. године, у суштини се „анатемом“ окреће против православног веровања о светој икони Спаситеља Христа, како га формулише Свети VII Васељенски Сабор и како је унето у његове акте, где као утук и побијање заблуделог учења иконобораца пише: „Саборна Црква, иако слика Христа у људском обличју, ипак га не дели од божанства сједињеног с њим, него га радије сматра обоженим и исповеда га као равног Богу, према великом Григорију Богослову и истини, а не као што су они, неуко и необразовано, варварски изјавили да се од тога плот Господња чини обезбоженим; јер исто као неко, када слика човека, не чини га лишеним душе него тај остаје с душом, а његова слика се тако зове зато што му [с]личи, тако и ми, правећи икону Господа, тело Господње исповедамо као обожено, те не познајемо никакву другу икону до иконе која исказује подражавање пра-лика, од које је име своје наследила, и путем којег једино општи и ради којег је часна и света” (Акти Васељ. Сабора, 3. том, стр. 864). А на другом месту се каже: „Поклањамо се икони Христа, то јест лика који су људи видели, који се није одвојио од његовог невидљивог божанства – далеко било! – него сједињеног с њим од самог зачећа” (нав. дело, стр. 766).

Видите ли, дакле, Љубљени, да се „анатемисање” које сте донели, изrekli и објавили 1997. године окреће против беспрекорне вере Саборне Цркве Христове и VII Васељенског Сабора? Схватате ли онда да сте због ове „анатеме” не само одступили од заједничког исповедања Православне Цркве, него и да се ваше мишљење о сликању Христа изједначује с оним старих иконобораца, који су сматрали да сликање Христово раздваја његово тело од божанства? Имате ли, дакле, храбрости, понизности, части и искрености да признате како сте, захваљујући конкретној „анатемии”, синодски и званично пали у клевету против Светог Духа, и да затражите опроштај Цркве и милост Божију, истовремено се одричући поменутог нерасудног и новојављеног „анатемисања”?

Ево, међутим, и другог примера промене исповедања, заједничког пре раскола. Упркос томе што се већ годинама представљате као „чувари” светих икона – путем вашег Синодског календара из 1997. године, који је објављен као „Приручник православља и подршка у борби против новоиконоборачке јереси” и који су потписала петорица ваших претходника у својству „Свештеног синода” – ви сте званично стигли дотле да „голе главе” прогласите следеће: „Христа, када је васкрсао, виделе су Мирносице, али у Аду – ко га је видео? НИКО НИКАДА, јер онде обитавају бестелесни духови, и ова икона је чисто хипотетички догађај, који се десио у метафизичком и духовном свету и који је без историјске основе, јер онде не постоји време”; и још: „Треба да знамо да су појединости око Силаска у Ад преузети из апокрифног псеудојеванђеља по Никодиму, које је Црква осудила и анатемисала” (стр. 98).

Зар то, Љубљени, мислите о Господњем силаску у Ад? Тако је, дакле, по вама, Силазак у Ад неисторијски и хипотетички догађај, преузет из анатемисаних „апокрифних јеванђеља”? Зар још нисте, ни до данас, схватили да ће вас неко, не без разлога, окарактерисати не само као „новоиконоборце”, него и хулитеље на христолошку и сотириолошку догму, која Спаситељев силазак у Ад сматра за истинит, а не „хипотетички “ догађај?

Међутим, као да нису била довољана два горенаведена, новојављена примера промене вашег исповедања, са својом последњом посланицом дајете јасан доказ да сте запали у богословску смутњу због онога што тврдите у вези са светим иконама. Јер, у покушају да „богословствујете” и догматски подупрете своја учења о светим иконама, сами себе побијате толико очигледно да би се неко с разлогом могао запитати да ли „мислите то што говорите и у шта нас уверавате”.

Конкретно, на 7. страни ваше посланице пишете следеће: „Икона Свете Тројице није икона ни природе, ни ипостаси Божијих”. То значи да, по вама, ова икона не представља слику ни неописиве божанске природе, нити свих трију божанских лица, то јест ни Оца, ни Сина, ни Светог Духа. У наставку, међутим, на 9. страни ваше посланице, пишете сасвим супротно о икони на коју, у вашем писму, упућујете као на „Сапрестону” (док сте је, до скоро, називали иконом „трију лица”), а за коју дефинишете да садржи „сва три божанска лица” и да представља „вековну традицију Цркве”! У шта, на крају, верујете? Да ли је то икона трију лица-ипостаси, да или не, и зашто?

Такође, на страни 4. ваше посланице, прихватате као исправно следеће: „Бог Отац се пројавио у виђењима пророка, па се стога иконопише симболично онако како се пројавио”. То значи да ви прихватате искључиво јављање конкретног божанског лица, то јест Бога Оца, које дозвољава симболично приказивање једино њега, онако како се пројавио.

Насупрот томе, на 11. стр. пишете: „Јављање божанских лица догодило се природним божанским дејством које је заједничко свим трима лицима, па није

догматска грешка приписати га било ком лицу”. Ово значи да прихватате да не постоји искључиво јављање само једног божанског лица, већ пројава заједничког дејства трију божанских лица Свете Тројице, које се може приписати сваком божанском лицу појединачно.

Шта ви, браћо, о томе заиста мислите? Постоје ли, или не постоје, искључива јављања сваког појединог божанског лица, одвојеног од остала два и таквог да може сликано онако како се јавило, у складу с вашим претходним признањем које је категорично у погледу лица Бога Оца?

По горе наведеном јасно је и свима очигледно, љубљена браћо, како није лако и безбедно да богословствујемо према личном суду и схватању, јер постоји опасност да паднемо у заблуду која ће нас одвести до промене заједничког и предањског исповедања Свете Цркве Христове. Управо из тог разлога је наш Свештени Синод опрезно избегао поновно покретање таквих расправа, или испитивање, с људском „радозналошћу” и дрском самоувереношћу, тако озбиљних и тешких богословских питања, која су, у прошлости, представљала узрок расцепâ и подела. Тако је наш Свештени Синод радије изабрао просту веру и држање онога што су установили Свети и Васељенски Сабори и предање Светих Отаца Цркве Христове, ништа им не додајући нити им одузимајући.

Из свега горе реченог следи, како верујемо, да је неопходно, разумно и корисно да, уместо да наставимо с разменом писама, објашњавајући свако своје погледе на оваква црквена и богословска питања, приступимо образовању трочланих комисија састављених од архијереја са обе стране, а на основу вашег предлога поменутог у вашој првој посланици, који гласи: *„Тражимо од вашег преосвештенства да се, обучени у одећу љубави и плашт смерности, вратите на исповедање које је нам је било заједничко до 1995. године. Тако ће се исправити постојећи црквени раскол”*. Те комисије ће имати за директан циљ и сврху то да се, на јавним и засебним седницама, као и непосредним узајамним обавештавањем преосталих архијереја с обе стране, испита могућност исправљања и коначног залечења, по Богу и у истини, црквеног раскола изазваног 1995. године.

Надајући се и молећи се да ћете прихватити овај наш предлог, сигурни смо да сведобри и човекољубиви Бог наш може уклонити сваку препону и препреку пред овим добрим делом, само ако сви ми делујемо по Његовој светој вољи, без себичних тежњи и жеља, а нарочито без упорствовања у сопственим рационалистичким умовањима, него ослањајући се на чврст и непогрешиви темељ вере који су поставили свети Апостоли и Пророци, и преподобни и богоносни Оци и учитељи Цркве, чијим молитвама се надамо и молимо да ће Господ благословити и благоуслерити ово жељено и потребно богоугодно дело. Амин.

По налогу Свештеног синода јерархије

његов секретар, архимандрит Пантелејмон Цалангас.